

Grand Rounds

Rigshospitalet

Grand Rounds

Rigshospitalet

rigshospitalet.dk/grandrounds

Kan man være **MENNESKE** i systemet?

Etik i et moderne sundhedsvæsen

Hospitalspræst Lotte Mørk

Sygeplejerske Camilla Dichman

Religionssociolog Egil Hansen Bargfeldt

Rigshospitalet

PLADS TIL ETIK?

Foto: Henrik Jessen

GOD ELLER OND ETIK?

Case fra: *På en måde skal vi dø. Fortællinger om livet af Lotte Mørk*

Illustration: privat

SÅ... HVAD ER ETIK?

Grafik: Colourbox

Danske patienter intensivterer eksistentielle tanker og religiøst liv

Ugeskrift for Læger 2008; 170: 1828-1833

Ph.d. Nadja Ausker

Postdoc. Peter La Cour

Hospitalspræst Christian Busch

Hospitalspræst Henning Nabe-Nielsen

Hospitalspræst Lotte Mørk

 UGESKRIFT FOR LÆGER	Aktuelt	Videnskab	Debat	
--	---------	-----------	-------	---

Originalartikel - resume

Danske patienter intensivterer eksistentielle tanker og religiøst liv

Akademisk medarbejder Nadja Ausker, post doc. Peter la Cour, hospitalspræst Christian Busch, hospitalspræst Henning Nabe-Nielsen & hospitalspræst Lotte Mørk Pedersen Rigshospitalet, Den Kirkelige Funktion, og Københavns Universitet, Center for Forskning i Eksistens og Samfund

26. maj 2008

 0

 14 min.

Rigshospitalet, Den kirkelige funktion,

Københavns Universitet, Center for Forskning i Eksistens og Samfund

Titel 1.: Spørgsmål om religiøsitet og eksistentielle tanker

Publiseret
undersøgelsen

Signif.
kanke

56 år

Signif.
kanke

Etisk Råd – Omsorg i sundhedsvæsenet

Det Ethiske Råd har sammenfattet sin holdning i syv budskaber:

1. Omsorg er ledelsens ansvar
2. Omsorg tager udgangspunkt i patienten
3. Omsorg er en del af behandlingen
4. Omsorg er vanskelig at måle og standardisere
5. Nærvær og tid er væsentlig for omsorg
6. Udøvelsen af omsorg er krævende
7. Der værnes om omsorg gennem uddannelse

Kilde: Etisk Råd – Redegørelse 2022

EORTC – QLQ – C15 - PAL

DANISH

I den forløbne uge:

	Slet ikke	Lidt	En del	Meget
10. Har du haft forstoppelse?	1	2	3	4
11. Var du træt?	1	2	3	4
12. Vanskeliggjorde smerter dine daglige gøremål?	1	2	3	4
13. Følte du dig anspændt?	1	2	3	4
14. Følte du dig deprimeret?	1	2	3	4

Ved det næste spørgsmål bedes du sætte en ring omkring det tal mellem 1 og 7, som passer bedst på dig

15. Hvordan vil du vurdere din samlede livskvalitet i den forløbne uge?

1	2	3	4	5	6	7
Meget dårlig						Særdeles god

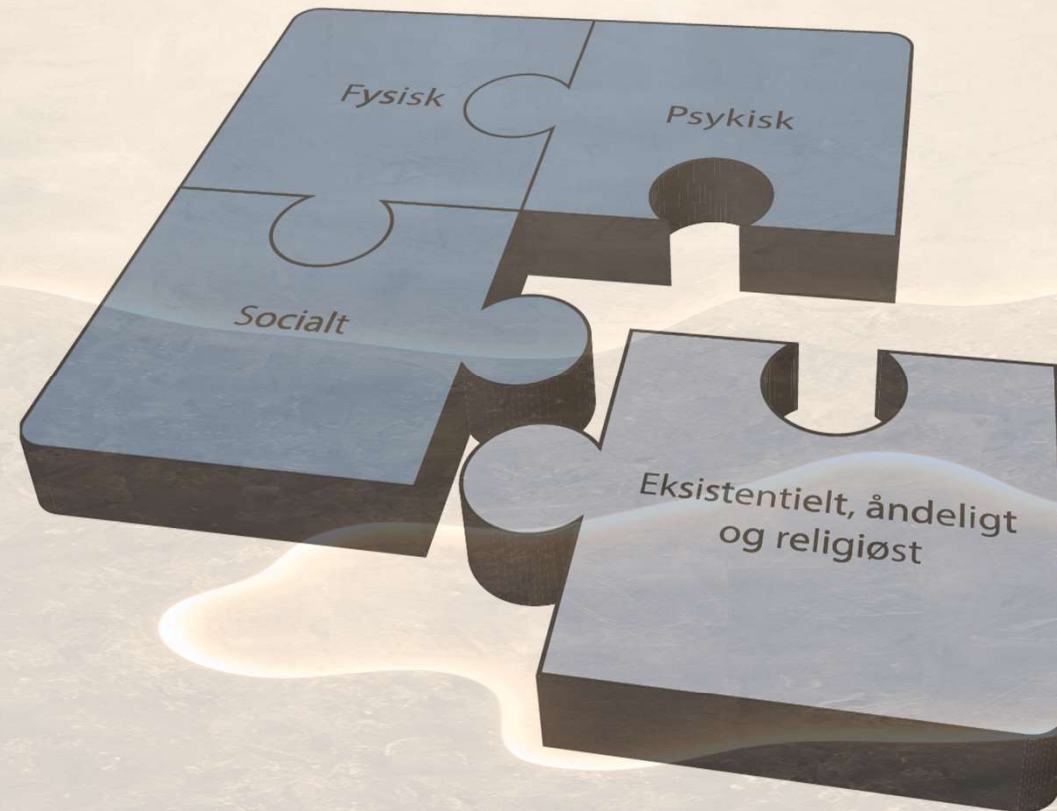
16. Har du haft andre væsentlige symptomer eller problemer, som ikke er nævnt i spørgsmålene ovenfor?

- ☐ Nej
☐ Ja. Skriv venligst de vigtigste (op til tre), og angiv, i hvor høj grad, du har haft symptomerne eller problemerne i den sidste uge:

I hvor høj grad har du i den forløbne uge haft:	Slet ikke	Lidt	En del	Meget
Symptom/problem A: _____	1	2	3	4
Symptom/problem B: _____	1	2	3	4
Symptom/problem C: _____	1	2	3	4

Besvarede du spørgeskemaet: ☐ Uden hjælp fra personale *eller*
☐ Med hjælp fra personale?

© Copyright 1995 and 2003 EORTC Study Group on Quality of Life. All rights reserved.

Kilde: *Palliativ medicin - en lærebog* af Mette Asbjørn Neergaard og Henrik Larsen (red.)

Sygeplejersken

Etik: Lad os handle i stedet for at diskutere

Duelighed. Vi taler om etik som noget, vi kan tilegne os og diskutere uden ende. Men etik bør vise sig umiddelbart i den svære situation. Etik drejer sig i virkeligheden mindre om det, sygeplejersken gør, men mere om sygeplejersken som karakterfast person.

Sygeplejersken 2005 nr. 19, s. 55

Af: **Jacob Birkler**, cand.mag.

EKSISTENSLABORATORIUM

- Undervisningstilbud til sundhedsprofessionelle
- Eksistentielle temaer (bredt)
- Formål:
 - Erfaringsudveksling + praksisnære øvelser
 - Større tryghed ift. at indgå i eksistentielle samtaler med patienter og pårørende
- I hele landet siden 2015 – både på hospitaler og i primærsektoren

EKSISTENS
LABORATORIUM

Indhold

- Mindre hold på 6-8 deltagere
- 3 x 2 timer med to ugers mellemrum
- Monofaglige og tværfaglige hold
- Refleksionsbaseret undervisning, deltagerinddragelse, øvelser
- Faciliteres af en uddannet laboratorieleder

EKSISTENS
LABORATORIUM

Udfordringer

- Ordforråd/naturligt sprog
- Egne værdier
- Tid
- Viden
- Hvornår er jeg privat? Hvornår er jeg professionel?
- Fagkultur: Er det her noget, det er ok at tale om
- Fastholdelse og legitimitet: Prioriteres det?

EKSISTENS
LABORATORIUM

Erfaringer

- Sammenhæng mellem egne eksistentielle overvejelser og patienters
- Identitet og rolle: Hvad er opgaven? Hvad er den ikke?
- Monofaglig - tværfaglig - afdelingskultur
- Manglende redskaber eller redskabsløs omsorg?

Hvad siger deltagerne?

- *Naturligt sprog: Udgangspunkt i det sprog, man allerede har for det eksistentielle*
- *Større tryghed: "Det handler 'bare' om at være"*
- *Mere mod: "Hellere to minutters nærvær, end et helt livs fravær"*

**EKSISTENS
LABORATORIUM**

"Det har for mig virkeligt givet mening at skulle forholde sig til det at være menneske. Hvordan mødet med patienterne kan rumme forskellighed og lighed – et møde, som kan være frugtbart eller frygtbart."

"Det er befriende at sætte sig ned og trække vejret dybt og sige: Nu prøver vi lige at reflektere over nogle ting, som vi bestemt ikke giver os selv tid til i hverdagen."

"Forløbet er en enestående mulighed for at tale om/få et sprog for den belastning, der er i arbejdet med tunge skæbner i dagligdagen. Når vi har et sprog for det, kan man som terapeut bedre genkende, hvad der belaster."

**EKSISTENS
LABORATORIUM**

Samtalesalon - de svære samtaler

Indhold

Del af introforløb, indgår i arbejdstid (2-3 gange årligt)

15-20 deltagere

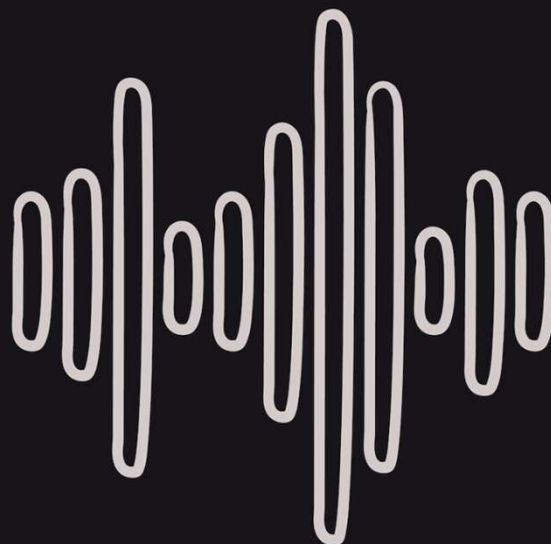
Varighed af 2 timer

Facilitatorer:

Overlæge Jacob Møller, Hospitalspræst Lotte Mørk,

HU-læge Christina Byrne og sygeplejerske Camilla Dichman

Foto: Colourbox

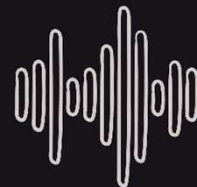

Overlæge Jacob Møller, Afdeling for Hjertesygdomme, Hjertecentret

Fiktiv patientcase, men baseret på erfaringer fra intensiv afdeling,
Afdeling for Hjertesygdomme, Hjertecentret

DEN KLINISKE OPGAVE

At afholde samtalen og varetage sig sit faglige ansvar. Nøgtern kommunikation, men respekt for alle kolleger og vores fælles rammer i sundhedsvæsenet.

EMPATISK FORHOLD

At være troværdig i det empatiske forhold overfor de pårørendes oplevelse.

AT BÆRE DET MED SIG

At bære situationen og ansvaret med sig – og placere erfaringerne et sted i balance mellem neglekt og respekt

Samtalesalon - de svære samtaler

"Vi får lov til at drøfte emner og områder af vores lægegerning, som kan være svære at finde ord for (...) I holder et rum for os, som er svært selv at finde på hospitalet"

"Det er godt at blive mindet om, at vi også kan tale om de her ting med hinanden, altså man behøver ikke gå med det alene (...) selv Jacob (overlæge) oplever det er svært"

Foto: Colourbox

Ansvarsfordeling

Rammesætning

Tag ansvar for det, du kan gøre noget ved
– OG slip ansvaret for det, der er uden for
din magt

Indhold

Stille-refleksioner

Supervision i fællesskaber

Kirkens rum – ikke religiøst tiltag

Kontinuert forløb med evalueringer

Udfordringer

Kirken

Religion

Træningslejr

Foto: Privat

"Vi er vant til at reflektere i vores praksis, men det her er en anden form for refleksion, som jeg selv styrer, og som bringer andre perspektiver til mit arbejde og mit privatliv".

"Det har givet mig små pauser, med ro og stilhed, en slags 'et helle' på hospitalet"

"Det er på en og samme tid en lynafleder for frustration og vrede - OG en mulighed for nye positive perspektiver (...) Det har givet en større fortrolig med mig selv, og det er da en luksus at kunne dette på min arbejdsplads"

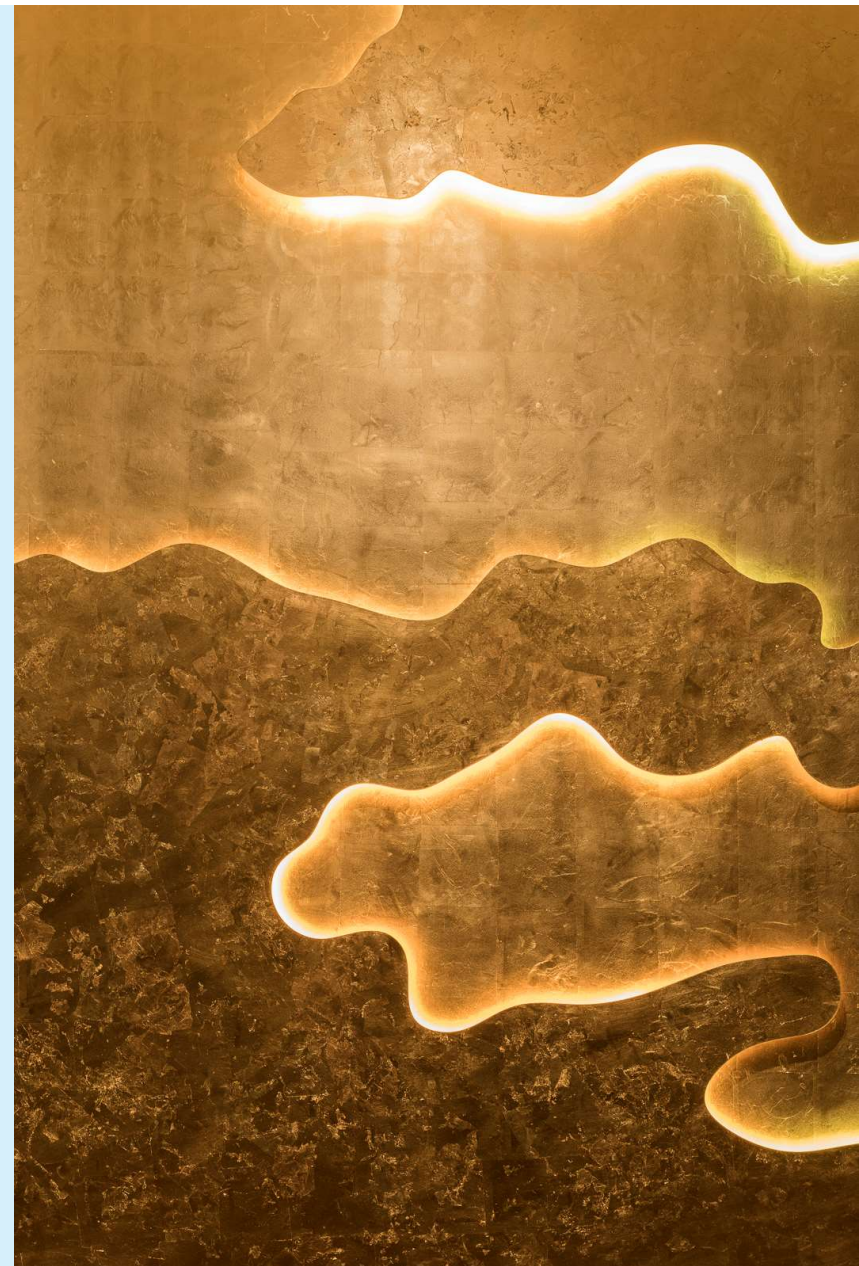
Foto: Privat

Paneldebat

Rasmus Møgelvang: Hospitalsdirektør,
Rigshospitalet

Søren Boesgaard: Cheflæge, Afdeling
for Hjertesygdomme, RH

Stine Novrup Clemmensen:
Afdelingslæge, Geriatrisk og Palliativ
Afdeling, Bispebjerg og Frederiksberg
Hospitalet

Grand Rounds

Rigshospitalet

Paneldebat

Grand Rounds

Rigshospitalet

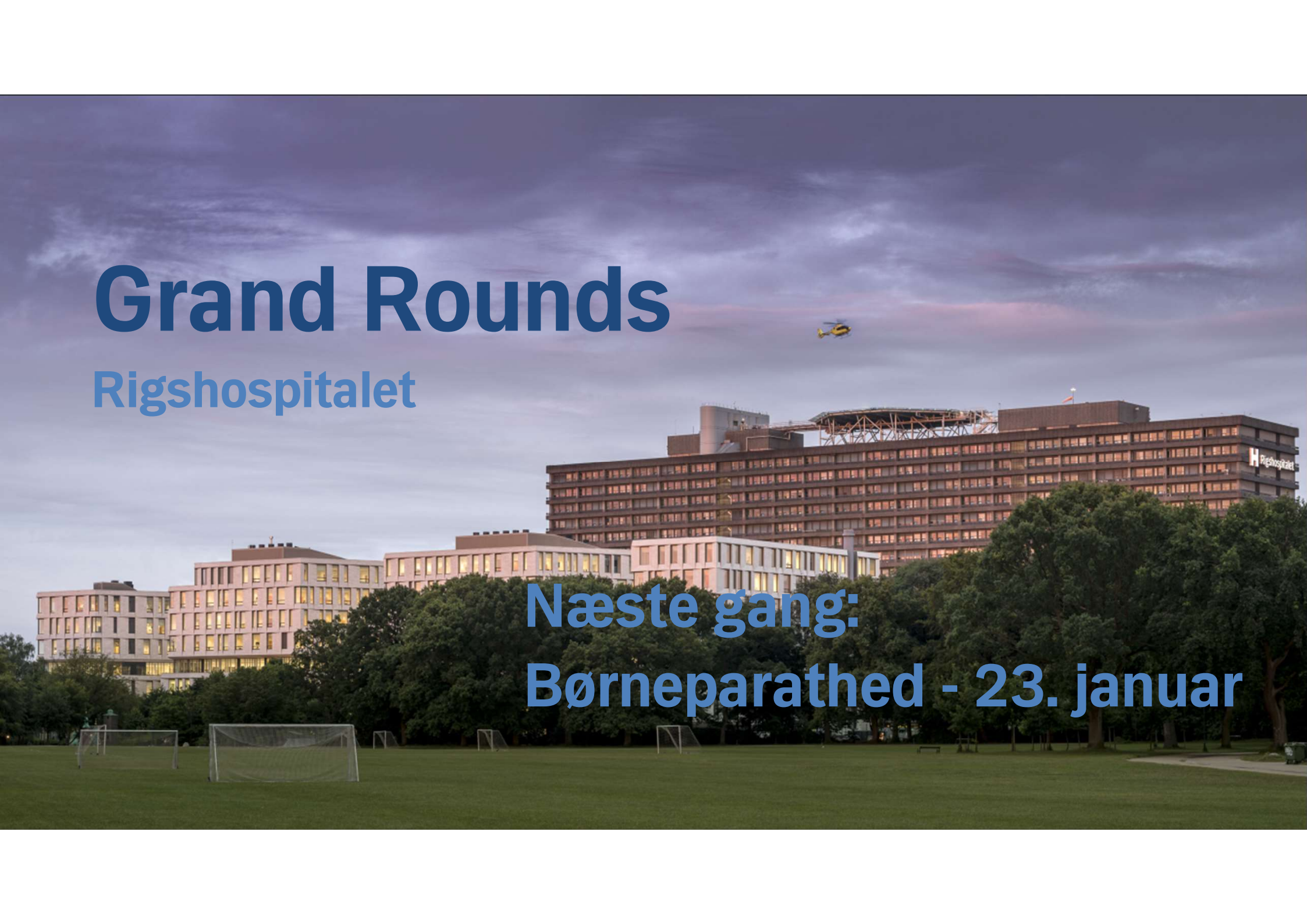
Paneldebat

rigshospitalet.dk/grandrounds

Grand Rounds

Rigshospitalet

Næste gang:
Børneparathed - 23. januar

Tak for i dag

Kære gud
I disse tider der svinger mellem enorm sorg og
Smerte, håb ønsker jeg bare lidt lys at gro fra.
Tak for de gode stunder du giver, med vigtigst
af alt kærlighed. Der må være en mening med
at du lod mig overleve branden og den lange
behandling med operation og hjælp til brandsikring.
Lad resten af mine teenager år vise lidt håb,
lys og Masser af kærlighed. Så vil jeg gøre
alt for at være et godt menneske. Håber bare
mine indre ønsker bliver opfyldt. Så er jeg klar
til at leve igen. Jeg tror på dig til det
Sidste Tak

Tekst fra GÆSTEBOGEN i Rigshospitalets kirke
Sat i musik af Egil Hansen Bargfeldt

Grand Rounds

Rigshospitalet

Tak for i dag

